

عنوان مقاله

شیوه های تشویق در قرآن کریم

نویسندگان

اکرم مسعودی

مقدمه

خداوند انسان را موجودی آزاد و خود مختار آفریده است ، اما این به معنای رها سازی انسان نیست، زیرا انسان دارای ظرفیت ها و نیازهایی است و نیز همواره به دنبال کرامت خویش است. از آنجا که انسان موجودی است که بدون دین و راه و روش قادر به ادامه زندگی نیست . بهتر آن است که از یک دین کامل و وافی بهره گیرد که از میان دین های مختلف ، دین اسلام بهترین و کاملترین است. چرا که دین آگاهی بخش و هدایت است و در تمام راه پیشگیری را بر درمان مقدم می شمرد. روش کنترل و پیشگیری به ویژه در بعد تربیتی را بسیار مهم دانسته و به آن تأکید می ورزد . یکی از مهم ترین روش های تربیتی ، روش تشویق است. این روش در رشد و تعالی نقش بسزایی دارد و از این جهت بسیار حائز اهمیت است. چرا که تشویق مایه حرکت و انگیزش در افراد می گردد. با تشویق راه برای پیشبرد اهداف سازنده باز می شود. این روش از مهم ترین روش های به کار رفته در قرآن کریم است که خداوند به صورت های مختلف آثار مثبت آن را ذکر نموده است. با شناسایی آن می توانیم از آثار آن در خانواده و جامعه بهره مند گردیم و مهم ترین سرمایه اجتماع که اخلاق و انسانیت است را دارا باشیم. با این مقدمه می توان پی برد که خداوند انسان را بیهوده نیافریده است بلکه هدف از خلقت ، رسیدن به کمال و سعادت است و این هدف نیز جز در سایه اطاعت از امر الهی و دوری از گناهان و بدیها محقق نمی شود. بنابراین برای این که بهتر و دقیق تر تشویق شیوه های آن را بشناسیم و آن را به کار بندیم، در این تحقیق به بررسی شیوه های آن در قرآن کریم پرداخته ایم.

یافته ها و نتایج

قرآن کریم به شیوه های مختلف تشویق درباره اقشار مختلف جامعه اشاره نموده است. تشویق و تحسین از جمله وعده دادن باعث تقویت روحیه و ایجاد اعتماد به نفس در فرد است و این تشویق کردن موجب می شود که شخص استعدادهای درونی اش شکوفا شود و قوای بالقوه وی به فعلیت در آید. گاه در قرآن و روایات به تشویق هایی بر می خوریم که با شیوه های یاد شده تفاوت دارد . این تشویق ها اگر به سرای آخرت مربوط باشد ، نسبت به نعمت های بهشتی و اخروی از افق و ارزش بیشتری برخوردار است و اگر به این دنیا مربوط باشد تشویق هایی مالی و مادی برتر است. نشان دادن اعتماد به فرد یا نزدیک کردن او به خود از این نمونه هاست.

۱. شیوه کلامی

۲. شیوه مالی

۳. شیوه عاطفی -روانی

۴. شیوه ارزشی

شیوه های مختلف تشویق در قرآن کریم:

بحث و نتیجه گیری

نقش تشویق در تربیت ، بسیار مهم و حیاتی است . اگر شرایط، حدود و مسائل مربوط به آن مراعات شود نتایج سازنده و مؤ ثری در تربیت انسان بر جای می گذارد. همچنان که عواقب ناگوار غفلت یا استفاده نادرست و نابه جا از آن انسان را به ضلالت می کشاند.از آنجا که تشویق در اسلام جنبه تربیتی دارد وهدف از خلق انسانها سالم زیستن و بندگی کردن است خداوند متعال در کتاب هدایت خود ، انسانها را به شیوه های متعددی مورد تشویق قرار داده تا به حرکت واداشته شوند.. در اثر شیوه ی تربیتی درست، توانمندیها و استعدادهای انسانها هدر نمی رود، بلکه به هدفی معین هدایت می شوند و به کمال مطلوب دست می یابند

روش

مقاله حاضر به صورت توصیفی تحلیلی به نگارش در آمده است که پس از تبیین واژه تشویق به انواع آن که برگرفته از آیات مختلف قرآن کریم است ؛ پرداخته شده است.

منابع

۵:قرآن کریم

* نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتی، نامه

۱. محمد بن مکرّم، افریقی مصری، لسان العرب، ج ۷

۲.علی اکبر، دهخدا، لغت نامه دهخدا ، انتشارات تهران، دانشگاه تهران، بی جا، بی تا.

۳. علی اکبر، سیف، روان شناسی تربیتی ، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه پیام نور، تابستان ۱۳۷۰.

۴. محمد، پارسا، روان شناسی تربیتی، چاپ هفتم، چاپخانه مهارت، ۱۳۸۷.

۵.رضا، فرهادیان، آنچه والدین و مربیان باید بدانند، انتشارات رؤف، قم، ۱۳۷۱ .

۶.احمد، بهشتی ، تربیت کودک در جهان امروز، چاپ پنجم، انتشارات موسسه بوستان کتاب ، ۱۳۷۸.

۷. رضا، کریمی، کلیدها و تکنیک های طلایی تربیت برتر، ص ۱۴۸؛ محمدرضا، سالاری فر، درآمدی بر نظام خانواده در اسلام، چاپ سوم، انتشارات هاجر، چاپخانه نگارش، بهار ۱۳۸۸.

۸. محمد ، معین، فرهنگ فارسی معین، چاپ سوم، بی تا، چاپ پارس نوین، ۱۳۸۴

۹.محمد علی، رضایی اصفهانی و جمعی از پژوهشگران، تفسیر قرآن مهر، ج ۹، چاپ اول، انتشارات پژوهش های تفسیر و علوم قرآن

۱۰. محمد بن حسین، حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۳، چاپ پنجم، احیاء التراث العربی، بیروت

۱۱.جواد، طاهری، پرواز با بال بیم و امید، چاپ اول، بی تا، بهار ۱۳۹۰

۱۲.محمد حسین، طباطبائی، تفسیر المیزان، مترجم: سید محمد باقر موسوی همدانی، ج ۲، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، پاییز ۸۹

۱۳.راغب اصفهانی، مفردات الفاظ قرآن کریم، ترجمه حسین خدایپرست چاپ چهارم، زیر نظر استاد عقیقی بخشایشی، نوبد اسلام، پاییز ۱۳۹۰

۱۴.محسن، قرائنی، راهکارهای تقویت انگیزه ، بی تا، بی جا، بی تا.

۱۵.ابو علی الفضل بن الحسن طبرسی، تفسیر مجمع البیان، ج ۲۹، نگارش علی کریمی، بی تا، بی تا

۱۶.عباس، قمی، انوار البهیة، انتشارات اسلامی، قم، جامعه مدرسین، ۱۴۱۷ ه ق

۱۷. محمود بن عمر بن محمد، زمخشری، تفسیر کشاف، ترجمه مسعود انصاری، ج ۲، نشر تهران، ققنوس، ۱۳۸۹

۱۸. گروه تخصصی تفسیر قرآن، تفسیر همراه، ج ۲، چاپ اول، انتشارات ستادعالی کانون های فرهنگی و هنری مساجد، ۱۳۸۸

۱۹.عباس، محمدتقی صراف، تشویق و تنبیه در قرآن و حدیث، دفتر نشر معارف، قم، ۱۳۸۲

۲۰.داوود، حسینی، جایگاه تشویق و تنبیه در اسلام، چاپ اول، انتشارات مرکز پژوهش های اسلامی صدا و سیما، ۱۳۸۱

۲۱.اسدالله، طوسی، دیدگاه اسلام نسبت به تشویق، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، رشته علوم تربیتی، ۱۳۷۷.

